

nov. Pravijo tudi, da je goveji mozeg in umivanje z vinom koristno lasem.

Polt (tên) je koža (katere ne pokriva) obleka na rokah, obrazu, vratu in tilniku. Za olepšanje polta so izmišljena razna sredstva, koristna in škodljiva. Poglavitna reč je snažnost kože; vsa druga nenaravna in umetna sredstva so zastoj. Umivanje kože s flanelno capo ali gobo, z mnilom in vodo najbolj kaže. Če nam je vroče, ako se potimo in takoj ko smo iz postelje vstali ne smemo se umivati. Na dan je potrebno večkrat se umivati, posebno po leti, po težkem delu. Pred jedjo se moramo vsikdar umiti, posebno roke. Namesto mjila je moči tudi mehko kuhani krompir rabiti za umivanje. Ko smo se umili, treba popolnem posušiti se ter ne iti ne na mrzli zrak, pa tudi ne k vročej peči, da nam ne postane hrapava koža. Dobro in celo potrebno je, da se vsak večer, predno spat gremo, čisto umijemo. Ogrčava (mozoljasta) koža se z mazilom (pomado) iz kumare (murke) namaže. Tudi z umivanjem jagodične — rožnate — bedrenčeve vode odpravimo ogorce (mozolje). Izpokanim rokam in poprek nesnažnemu poltu je koristno baje tudi mandeljnovo mleko, pomešano z malo kapljicami benzoč-ove omake (tinkture). Hrapave roke treba mazati z oljkovim ali mandeljnovim oljem, in s kakaovo mastjo (Kakaobutter). Ako si znojni in zaprašeni takoj umivamo obraz, ali če se naglo razhladimo, tedaj se potnice (znojne luknjice) na obrazu prehitro stisnejo, in prah ostane v njih. Na obrazu pa vidimo mnogo črnih nesnažnih pik, katerih se je moči iznebiti, ako nad soparom bezgovega cvetja, skuhanega v mleku, držimo obraz in zatem se z mehko belo ruto obrišemo.

(Konec prih.)

Za gozde, loge ali lese je treba boljše skrbeti.

II. Pogozdovanje ali zarejanje novega gozda vrši se na trojni način. Prvi način je, ako ne posekamo gozda popolnem in do golega, ampak mu pustimo tu pa tam nekaj dreves za seme. Ta način je dober; kajti ako do golega hosto posekamo, zaraste v par letih toliko trave in grmovja, da stane poznejše obdelovanje zemljišča ondi preveč dela in stroškov in drugo tudi nič prav rasti neče. Drevesa za seme pustijo se nekaj let in potem polagoma posekavajo, namreč takrat, ko je mladi les začel uže kvišku vhažati. Naenkrat vseh dreves za seme puščenih podreti nikakor ne kaže.

Drugi način je, da se drevesnega semena ondi poseje, kder hočemo dobiti gozd. Ta način pa jako rado spodleti. Vendar se ga je treba tu pa tam lotiti. V to svrho nekateri zemljo prekopljejo in v njo semena vsejajo s kakšno jarino vred. Drugi narejajo jame ter v nje polagajo seme. Zopet tretji izkapajo jarke po 15—20 centimetrov široke in zagrebajo v nje seme. Nekateri polagajo na zemljo smrekove, hojkove in borove storže; ko te solnce razgreje, izpada seme.

Tretji način je zasajanje gozdnih drevesc. Teh si moramo ali sami v drevesnicah vzrediti ali jih od koga nakupiti. Za drevesca se napravijo luknje z železnim ošpičenim in težkim orodjem. V luknje se drevesca povtikajo in v luknji zemlja stisne s tem, da se zraven nje z železnim drogom v zemljo dregne. Nekateri sadijo drevesca tako, da z motiko tratnico odtrgajo, jo obrnejo in v njo potem luknjo napravijo, v luknjo pa drevesce posadijo. Če se v mladi nasad hodi kosit, mora kosec biti opazen, da mladih drevesc ne poreže. Živina se ne sme past vganjati. Če mraz škoduje, moramo poležena drevesca popraviti in v zemljo stisniti. V suši je dobro zamakati ali napajati. V 15—20 letih pozneje se nasad strebi, t. j. prepogosto drevje izseka.

Bolenje na parkljih dobi goveja živina, ako jo po zimni na pašo gonimo, ali sploh več časa zunaj hleva po vlažnih in mraznih tratah okolo hoditi puščamo. Tako trdijo skušani živinorejci!

Vino letošnje zavoljo obilne kisline uže pretakajo; droži je veliko. Pretočeno vino pa hitro boljši okus in barvo dobiva.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Okrajni zastop) je dne 12. dec. t. l. zopet zboroval. 1. Predložil se je okrajni predračun za leto 1882 in bil je bez prigovora soglasno sprejet. V njem so okrajni prihodki navrženi na 69.230 fl. in sicer: Gotovine v blagajnici bilo je meseca oktobra, ko je odbor predračun bil sestavljal, 32 fl.; pri davkariji ima okraj za tekoče leto dobiti še 21.999 fl. in od prejšnjih let še 3581 fl.; za leto 1882 pa 37145 fl., kot 25% od vseh neposrednih dač. Dalje 1845 fl. od deželnega odbora kot podporo za ceste in to še za tekoče leto. Od v najem danega Borlskega mosta najemščine za poslednje četrt tekočega leta 836 fl. in za 1882. leto 3346 fl. Mostninske gotovine bilo je v blagajnici 432 fl.; in izvanrednega prihoda utegne biti 12 fl. Stroški pa so navrženi na 62615 fl., med temi so vračunjena razna plačila še za poslednje tri mesece tekočega leta v celosti 12533 fl.; na deželni šolski fond gre 10400 fl. za ceste 27375 fl.; ptujskej občini dava se podpore za gimnazijo 500 fl. za nastavno obrtniško šolo 120 fl.; na dve štipendiji za učiteljske pripravnike ena po 150 fl. ena pa po 100 fl.; dalje 160 fl., kot nagrada za one učitelje na deželi, ki se odlikujejo v sadjoreji in bčelarstvu; stroški za gasitev ognja znašajo 110 fl., za pisarnične sobe in shrambe 236 fl., za okrajnega inženirja, živinskega zdravnika, tajnika, pisarničnega slugo s pisarničnimi stroški vred 1955 fl.; za nakupljenje bikov 200 fl.; za vračitev okrajnih siromakov 100 fl. za odpravljenje potepuhov in na razne stroške 400 fl.; potni stroški v cestnih in okrajnih zadevah 400 fl.; za obrambo Dravskih bregov 517 fl. Nazadnje še potroški za Borlski most in sicer:

dače prihodnine in dohodnine 200 fl.; na tem mostu ima še okraj dolga 23050 fl. Od tega bo se v letu 1882 odplačalo glavnice 6000 fl., in na obresti s kolki vred šlo bo 1159 fl. Po tem takem bo še ob konci leta 1882 na mostu 17050 fl. dolga ostalo; in če bo vse to tako šlo, kakor je v predračunu navrženo, bo ob konci leta 1882 vsega okrajnega dolga 10435 fl., v kojem pa je že ves dolg na rečenem mostu vrajtan.

Po soglasno sprejetem predračunu prešlo se je na drugo točko dnevnega reda in predložile so se prošnje onih občin, koje potrebujejo nad 20% občinskih priklad. Enim izmed teh dovolile so se popolnoma kakor so njih bile želele in sicer sledečim: Bregu, Brestju, Dravcem, Gori, Kicarju, Spubljam in Selu po 30 %; enim pa ne popolnem in to sledečim: St. Bolfanku dovolilo se 25 (mesto zaželjenih 30); Hajdini 30 (mesto 35); Janžovcam 25 (m. 35); Sv. Janžu 30 (35); Sv. Lovrencu na Dravskem polju 35 (38); Najskerku 25 (30); G. Pristavi 30 (35); Ptuj 25 (30); Slovenski vesi 30 (35); Stopercam 40 (48). Občini Podvinskej se je dovolila prošnja: razdeliti si pašnike med one posestnike, ki imajo na to pravico; tudi se je potrdil okrajni račun, kojega je pregledal na to izbrani odbor. Naposled stavita še gg. Koser in Žitek sledeči za mesto Ptuj, Šavniško dolino in Mursko polje velevažni predlog: Slavni okrajni zastop naj sklene: da se ima okoli dva kilometra dolgi del okrajne ceste čez „Grabšinski breg“ preložiti, in da se okr. naloži: naj se zavoljo pripomoči sporazume z okrajnim zastopom gornjeradganskim in ljutomerskim; in naj se po razmeri doseženega sporazumljenja oglasi pri deželnem staviteljskem uradu, da ta napravi načrt in preračuni stroške; pri deželnem fondu pa zaradi postavne podpore, in naj se v bodočej skupščini o uzpehu zadeve poroča. Ta predlog bil je soglasno sprejet. Ravno tako tudi drugi Žitkov predlog: okrajni zastop naj privoli „podpornemu društvu za siromašne pa pridne učence na deželnej gimnaziji v Ptuj“ za šolsko leto 1882 iz okrajne blagajnice 100 fl. podpore. Nazadnje zapita še Pisk g. načelnika, zakaj še se pre ni „poflaštral“ tisti del ceste od Vojskovega „Hotela“ do Grajenskega mosta. Ta pa ga je dobro zavrnil rekoč: Dosta je reči, ki še so bolj potrebne pa se ne morejo vse naenkrat v red spraviti, ker je v blagajnici pogostem suša; na to še okraj lahko čaka in naj se potrpi, vrh tega je dotični del ceste dal dobro navoziti, da si sprehajajoče Ptujčanke nebi preveč zblatile črevljičkov, druge sile in nevolje pa pri tem tako ni. In s tem je bilo zborovanje pri konci.

Iz Murskega polja. (Letina, močni potepuhi). Letino 1881 smemo le k srednjim prištevati. Pšenica in rž je le slabo plenjala, ječmen je bil malo na boljšem, to pa se reče le samo o zimskem ječmenu, ovsja je bilo slabo, turšica srednja, ajde krompirja zelja in repe je bilo dovolj,

najbolje rodovitno pa je bilo proso: pravijo, da, kakor je bilo letos proso, tako bode drugo leto žito (rž), mogoče je, nadejati pa se ne moremo zelo kaj dobrega, ker smo ozimino večidel v blato posejali. Bog nam daj boljše prihodno leto, saj smo ga potrebni, samo vredni ne. — Naša mladina je močno razuzdana, posebno pa fantje, kateri res mislijo, da jih ne more nikdo več strahovati. Pred enim mesencem so nekteri iz Vuče vesi dva pa iz Hrastja, enemu posestniku v Vuči vesi gruške odnesli, drugemu grozdje, eni posestnici pa drva, da so si ogenj kurili, čeravno še ni bila taka zima. Tote ptičke so precej vjeli, in sodnija je vse pozaprla. Pa kaj to pomaga! Ko so prišli iz zapora domu, rogovilili so po vasi, da je bilo strah, kričali in kleli, ter se grozili, da si bodo že napekli pa res. Minol je morda že mesenc dni, ko se zasliši med vašani, da so vaški paglavci enemu posestniku dvojne šajterge (tolige) v studence vrgli, dvema pa slame notri naphali, ali to še njim ni zadostovalo; zopet so prvemu plev in glavini v studenec nasipali. Tudi zdaj so je sodniji izročili, ktera naj bi nje prav ostro kaznovala.

Iz Šoštanjkega okraja. (Proračun; spomin dr. Bleweis-u.) Dne 12. decembra imel je naš okrajni zastop svojo redno občno sejo, v katerej se je proračun za bodoče leto obravnaval. Iz tega posnemljemo, da nas vzdržanje cest blizo 6000 fl. stane, lep denar, kateri bi lahko po večini v žepih davkoplačevalcev ostal, ako bi občine za vzdržanje cest skrbele, kakor se je to preje pred vpeljavo okrajnih zastopov godilo. Za povzdigo živinoreje dovolilo se je 400 fl. in sicer: 300 fl. za nakup lepih plemenskih bikov, 100 fl. pa za darila pri razstavi goveje živine, katera se ima bodoče leto za naše živinorejce prirediti v njih spodbujajo. Celi proračun znaša okoli 9500 fl. za katerih pokritje se je 26% priklade naložilo. Pri občinskih proračunih se je zapazilo, da nekatere občine prevelike priklade imajo — do 40% — in ni se tedaj čuditi, ako se v teh slabih časih črez prevelike davke toži. Konečno se je gosp. Ivan Vošnjak umrlega g. dr. Bleweis-a v gorkih besedah dostojno spominjal, njegove zasluge, ki jih ima za ves slovenski svet, povdarjal, ter predlagal: okrajni zastop naj spomin prvega buditelja Slovencev stem časti, da se vsi navzoči udje od svojih sedežev vzdignejo — kar se zgodi — dalje naj se pa blagej Bleweisovej vdovi v imenu celega okraja naj globokeje sočutje izrazi, kar se tudi z živahno zadovoljnostjo sprejme.

S.
Iz št. Jakobske fare v Rožu na Koroškem. Dne 7. t. m. umrl je tukajšnji g. nadučitelj Rudolf Vucela še le v 39. letu starosti svoje in po dolgoletnem bolehanji. Pokojni zaslužil si je po neumornem svojem delovanji hvaležnost obširne fare in velike občine naše. Podučeval je našo mladino z neprestano gorečnostjo in izvrstnim uspehom in smemo ga postaviti kot uzor učiteljem

našim. Akoravno skozi pet dolgih let bolehen, svojih dolžnosti nikdar zanemarjal ni; komaj je lezel, a v šoli je bil vedno krepkega in veselega duha, pravi zadovoljni in srečni oča sredi velike svoje šolske družine. Njegove velike zasluge pa je vedela tudi ceniti cela naša občina; spostovan bil je vsestranski, v politiko ni se umešaval in našim narodnim podvzetjem ni bil tako odločen nasprotnik, kakor je velika večina učiteljev naših; bil je tih in miren človek. Hvaležnih src našel je obilo, to je pričal velikanski pogreb, kakoršnih je naša fara le malo videla. Kdor je le mogel, prihitel je blagemu možu izkazati zadnjo čast. Tudi tovariši njegovi, ki so ga jako čislali, došli so od blizu in daleč v mnogobrojnem številu k pogrebu izbornega svojega tovariša. S tužnim srcem izročili smo truplo predragega ranjkega materi zemlji in solze polile so nas, ko so naš častiti g. župnik Fr. Barborič v milem, do srca segajočem govoru omenjali njegovih križev in težav, njegovih čednosti in poslednjih trenutkov. Končali so svoj govor tako le: „Umrl si kakor pravi kristijan, zato tudi trdno upam, da si dosegel venec večnega življenja. Gospod te je čez veliko postavil, ker si mu bil v malem zvest, vzlet je iz doline solz v večno veselje.“ Ni ga bilo videti očesa, ki bi se ne bilo solzilo, ko so govornik v imenu vseh navzočih vzeli od vrlega moža slovo — za vselej. Bodi ti lehka zemljica domača vrli mož! Slednjič pa so mu tovariši — učitelji zapeli nagrobnico — nemški, kar nas je jako iznenadilo. Vse molitve in nagrobni govor vršile so se v našem domačem jeziku slovenskem, toraj je bilo pričakovati, da bodo naši učitelji vsaj premislili te okolnosti in svojo staro mržnjo do slovenskega jezika pustili zunaj pokopališča, ter da bode sledilo na slovenski govor tudi slovensko petje. Odkritosrčno rečeno, nismo pričakovali od strani naših učiteljev takošnje in tolike breztaktnosti. Sicer se tukaj sploh govori, da je pri pogrebu navzoči J. V. .... učiteljem odločno zapovedal, da se mora le nemški peti in učitelji so se mu vdali. V obče pa omenjeni ... ni prijatelj našej slovenske občini in narodu slovenskemu sploh. Ni li tako ravnanje brez taktno? V kratkem hočemo o tem Valentiniči in njegovih velikanskih duševnih zmožnostih nekoliko več izpregovoriti, da bodejo čestiti bralci „Slov. Gospodarja“ tega moža bolje izpoznali.

Narodnjak.

Iz Gornje Savinjske doline. (Odgovor.) Zadnja številka „Slovenskega Gospodarja“ prinesla je v „Raznih stvarih“ vest, da — sodnijo predstaviti nameravajo iz Vranskega v Brašlovce in iz Gornjega grada v Mozirje. — To je vprašanje, na koje odgovoriti, zdi se nam potrebno, in to namreč, kar se druge premembe tiče. Častiti čitatelji „Slovenskega Gospodarja“, kterim je Gornjegradski okraj znan, bodo gotovo v prvem hipu razsodili, da bi se po takej prestavi

sodnije večini prebivalcev okraja velika nepravilna godila, ter se jim na tak način pot do sodnije zdatno, da, nekterim občinam celo od 7—9 ur podaljšala, kar bi bilo gotovo napačno. Pri prestavi sodnije naj bi se gledalo na blagor vseh prebivalcev okraja, kar se le zgodi, če se postavi sodnija okraju na središče, ktero pa je — Ljubno. Zategadelj odločno odgovarjamo na vprašanje „Slovenskega Gospodarja“ — Ali to res kaže? — da nikakor ne! Častite slovenske poslance pa nujno prosimo, naj bi v slučajih prestave sodnije iz Gornjega grada ne za Mozirje, ampak za Ljubno se pri dotičnih krogih zanimati blagovolili. Opomnja. Uredništvo se ne odloči v tej reči na nobeno stran, ampak daje prostora vsem, ki se za ovo vprašanje zanimajo; kajti mnenja in težnja so različna, in drugače tudi biti ne more.

Iz Ljutomera. (Gospodarska podružnica) ima sejo na Janzevo 27. t. m. ob pol 9. uri predpoldne v realki, ter vabi vse gospodarje ljutomerskega okraja, da se te seje obilno udeležijo. Načrt: 1. Prebranje zadnjega zapisnika in naznanitev dopisov. 2. Poročilo o letošnji razstavi za goveje živine. 3. Račun za l. 1881 in volitev pregledovalcev taistega. 4. Volitev dveh zastopnikov k 58. občnemu zboru gosp. družbe v Gradci dne 19. in 20. januarja 1882. 5. Eristop novih udov in razni nasveti. — Po seji ima vinorejsko društvo svoje zborovanje, v katerem se reši vprašanje, na koliko odsekov se imajo gorice našega okraja razdeliti, in ob enem se bode vršila volitev nadglednikov za posamezne odseke zastran trtne uši. Glede na važnost stvari, zadevajoče vino- in konjerejo, pozivljejo se posebno še vsi gosp. župani našega okraja, da pristopijo kot udje v našo podružnico. Posebno opozorujem vse gospodarje na nevarnost trtne uši, ki nam žuga od sosednih okrajev; moramo biti res jako previdni in pazljivi, da se ognemo nesreče, kajti dvakrat nesrečen, kogar nesreča iz nenada nalleti! —

J. K.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Koroški Slovenci stopajo na beli dan; velika srenja sv. Jakopska v Rožnem dolu prosi pri deželnem šolskem svetu, naj se slovenska deca slovenski podučuje, a ne v nepoznatej nemščini, ta se naj od 4. šolskega leta naprej uči kot učilni predmet; 6 županov je šlo cesarskega namestnika v Celovec prosit, naj v Borovljah pri davkariji nastavi slovenščine zmožnih uradnikov, in v Celovci bode v novem letu izhajal političen list „Mir“ vsaki 1. in 15. den v meseci. Takšnega lista, še bolje tednika, bilo je uže davno treba. Hvala Bogu in dotičnim narodnjakom! Koroška še slovenstvu ni zgubljena! — Državni zbor je sprejel popravljeno vojaško postavo kmetom, bogoslovcem, dijakom, učiteljem